

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Фізична культура і спорт. Виклики сучасності

Збірка тез доповідей II науково-практичної конференції
присвяченої 300-річчю з дня народження Г.С. Сковороди

Харків 2022

ЗМІСТ

Анікієнко Костянтин Павлович	ВПЛИВ РІВНЯ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ НА ПОКАЗНИКИ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАСКЕТБОЛІСТІВ	6
Бойченко Наталія Валентинівна	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАРАНЬ ДЗЮДОЇСТОК ЛЕГКИХ ТА ВАЖКИХ ВАГОВИХ КАТЕГОРІЙ НА ЗМАГАННЯХ СЕРІЇ GRAND SLAM 2022 Р	9
Гета Алла Володимирівна	ВАЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У СПОРТІ	13
Кирпенко Віталій Миколайович Ткачук Олександр Анатолійович Шевченко Олександр Сергійович	МІСЦЕ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В СИСТЕМІ НАВЧАННЯ	18
Клеценко Людмила Василівна Вишар Євгенія Василівна Левков Анатолій Анатолійович	ФІЗИЧНІ ВПРАВИ ПРИ ХРОНІЧНОМУ ОБСТРУКТИВНОМУ ЗАХВОРЮВАННІ ЛЕГЕНЬ ЯК ДІЄВИЙ МЕТОД РЕАБІЛІТАЦІЇ	22
Козлов Андрій Валерійович Крутченко Андрій Сергійович	ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАСОБАМИ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ЗВО	28
Клименченко Вікторія Григорівна	ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНИХ ХВИЛИНОК У РОБОТІ ЗІ ШКОЛЯРАМИ МОЛОДШИХ КЛАСІВ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕМІКАННЯ УВАГИ, РОЗВАНТАЖЕННЯ НЕРВОВОЇ НАПРУГИ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ	33
Кривенцова Олена Володимирівна Семашко Світлана Анатоліївна	ДИСТАНЦІЙНЕ КАРДІО ТРЕНУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ АДАПТОВАНЕ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ	39
Литвин Олексій Віталійович	ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКОЛІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	43
Литовченко Марина Андріївна	ФЕНОМЕН СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ В УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ПАРАЛІМПІЙСЬКОЇ ЗБІРНОЇ З ТЕНІСУ НАСТІЛЬНОГО)	51
Мельник Аліна Юріївна Стрельникова	ОСОБЛИВОСТІ ПРАВИЛ ЗМАГАНЬ ТА ЕКІПРОВКИ ГРАВЦІВ У ВОЛЕЙБОЛІ НА СНІГУ	57

ФЕНОМЕН СПОРТУ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ В УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (НА ПРИКЛАДІ ПАРАЛІМПІЙСЬКОЇ ЗБІРНОЇ З ТЕНІСУ НАСТІЛЬНОГО)

Литовченко Марина Андріївна

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Анотація. В роботі наведено ретроспективу результатів участі паралімпійської збірної команди України з тенісу настільного, окреслені основні проблеми підготовки спортсменів високої кваліфікації під час воєнного стану.

Ключові слова: паралімпійський, спорт, теніс настільний, інвалідність.

Військова агресія з боку російської федерації по відношенню до України поділила наше життя і життя в спорті зокрема, на до і після 24.02.2022 року. Паралімпійська збірна команда України з тенісу настільного була вимушена шукати притулок та умови тренування в інших країнах. В Словаччину виїхали троє спортсменів та три спортсменки до Чехії, а решта команди залишилася на території України. Отже виникли суттєві складності щодо проведення якісного навчально-тренувального процесу та підготовки команди до участі у міжнародних змаганнях.

Мета роботи – провести аналіз ретроспективи виступів паралімпійської збірної команди України на міжнародній арені.

Результати дослідження. Офіційною датою створення Національного комітету спорту людей з інвалідністю України є 3 квітня 1992 року. Саме цього дня, Українська федерація спорту осіб з інвалідністю з ураженнями опорно-рухового апарату, Спортивна федерація глухих України, Спортивна федерація незрячих України, Українська спортивна федерація осіб з інвалідністю з порушеннями розумового і фізичного розвитку об'єдналися та утворили Національний комітет спорту людей з інвалідністю України.

Станом на 2022 рік паралімпійський рух України є одним із лідерів на міжнародній арені, лідером за кількістю завойованих золотих медалей серед представників пострадянських країн (Ukraine at the Paralympics, International Paralympic Committee). Дуже часто виникають питання: Як взагалі така мала країна показує такі високі результати? Чи є якісь секрети успіху? Чому відсутність доступного середовища не впливає негативно на результат українських спортсменів? і таке інше.

Президент Національного комітету спорту людей з інвалідністю України Сушкевич В. М. говорить: «Є багато причин, чому нам вдається показувати такі результати. Але головне – це команда: менеджери, тренери, люди, які працюють в областях. Вони формують свідомість та мотивують спортсменів... Ці люди апріорі мають стартові можливості лузера, який програв у житті. Але коли вони пробують себе у спорті, то розуміють, що вже не впадуть. Вони будуть переможцями. Це їхній шанс повернутися до життя здорових людей» [1].

Видання New disability висловилося таким чином: «Єдина країна, яка незмінно входить до кращих медалістів як на останніх літніх, так і на зимових паралімпійських іграх, — це Україна» [2].

До паралімпійської програми теніс настільний входить з 1960 р. Паралімпійські змагання з тенісу настільного регулюються правилами Міжнародної Федерації тенісу настільного з невеликими змінами. Проводяться змагання особисті і командні змагання для спортсменів на візках і для стоячих спортсменів у 10 функціональних групах [3].

Чемпіонат України серед спортсменів з інвалідністю з тенісу настільного вперше було проведено у 1993 році. І вже з 1995 року було створено національну збірну команду. До основного складу якої увійшли вісім спортсменів. Головним тренером стає Каспаров Олександр Аванесович. У цьому ж році було проведено

перший збір, який був спрямований на підготовку спортсменів до участі у Чемпіонаті Європи.

З 2000 року Національна команда вперше приймає участь у Паралімпіських Іграх (Сідней). Саме у Сідней команда виборює першу бронзову медаль у нозології «Вади інтелекту». Володаркою цієї медалі стала Наталя Іванова. З 2003 р. залучають тренера Гусева Юрія Олексійовича, який з 2005 р. офіційно працює тренером Паралімпійської збірної команди України. У 2004 (Афіни) та 2008 (Пекін) роках команда приймає участь в Паралімпійській Іграх, та на жаль, не вдається завоювати жодної медалі.

Ситуація змінилась з 2012 р. (Лондон), коли команда виборола 4 медалі, з них 1 срібло (Антоніна Ходзінська) та 3 бронзи (Михайло Попов, Вікторія Сафонова та Юлія Клименко). У 2016 р. Наталя Косміна, на Паралімпіаді (Ріо-де-Жанейро), вперше завоювала ЗОЛОТУ МЕДАЛЬ в особистому заліку. Це був дійсно успіх та гордість для тренерів, адже кожен тренер мріє, щоб його спортсмен досяг найвищих результатів. Литовченко Марина стала бронзовим призером цих Паралімпійських Ігор. Чоловіча команда, у складі: Ніколенко Максим, Дідух Віктор та Попов Михайло, стала Чемпіонами даної Паралімпіади.

Команда тенісистів України успішно виступила на Паралімпіських Іграх 2020 р. в Японії (Токіо). Усього спортсменам вдалось завоювати 6 медалей. В особистому заліку чемпіонкою Паралімпійських ігор стала Литовченко Марина, срібним призером – Дідух Віктор бронзовими призерами – Май Іван та Ніколенко Максим. В командному заліку вибороли срібло Ніколенко Максим\Дідух Віктор та Кац Лев\Май Іван.

За 30 років існування збірної команди, спортсменам з тенісу настільного вдалося завоювати 14 паралімпійських медалей [4] (рис.1).

ParaTableTennis - Ukraine

Рис. 1. Досягнення паралімпійської збірної з тенісу настільного на Паралімпійських Іграх.

Усього завоювали 17 медалей на Чемпіонатах Світу з 1998 по 2022 рр. Чемпіоном Світу у 2014 році в особистому заліку став Віктор Дідух. Чемпіонами Світу у 2017 році в командному заліку стали Максим Ніколенко та Михайло Попов. Чемпіонкою Світу у 2018 році в особистому заліку стала Литовченко Марина [4] (рис.2).

60 медалей завойовано на Чемпіонатах Європи. З них 25 золотих (з 1997-2019 рр). Першим Чемпіоном Європи у командному заліку став Баканов Олександр (1997) та Першим Чемпіоном Європи в особистому заліку став Юрій Щепанський (2009). Дворазова ЧЕ в особистому заліку, Наталя Косміна (2013, 2017). ЧЕ в особистому заліку Юлія Кліменко (2011) та ЧЕ в командному заліку разом з Антоніною Ходзинською та Вікторією Сафоновною (2011). ЧЕ в особистому заліку була Вікторія Сафонова (2013).

Рис. 2. Досягнення паралімпійської збірної з настільного тенісу на Чемпіонатах Світу.

Дворазовим ЧЄ в особистому заліку був Щепанський Юрій (2009, 2013) та триразовими ЧЄ у командному заліку стали Юрій Щепанський та Вадим Кубов (2009, 2011, 2013). Дворазовим ЧЄ в особистому заліку став Михайло Попов (2013, 2017). Чотириразаві ЧЄ в командному заліку були Михайло Попов та Максим Ніколенко (2011, 2013, 2015). Чемпіони ЧЄ в командному заліку стали Михайло Попов, Максим Ніколенко та Богдан Омельчук (2017). ЧЄ в командному заліку Лев Кац та Максим Ніколенко (2019). Чотириразевий ЧЄ в особистому заліку - Віктор Дідух (2013, 2015, 2017, 2019). ЧЄ в командному заліку стали Віктор Дідух та Іван Май (2015, 2019). Чемпіони ЧЄ в командному заліку стали Віктор Дідух, Іван Май та Роман Вакараш (2017) [5] (рис. 3).

У 2022 році, під час воєнного стану в Україні, не було проведено зборів, так як головний тренер знаходиться на окупованій території (м. Херсон). Але не дивлячись на складну ситуацію, спортсменів запрошували на тренувальні збори паралімпійські збірні інших країн, а саме: Польща, Чехія, Словаччина та Німеччина.

Де спортсмени мали змогу продовжувати тренувальний процес та удосконалювати спортивні навички.

Результати Чемпіонатів Європи
1997-2022 рр

Рік	Золото 🇺🇦	Срібло 🇸🇰	Бронза 🇨🇪	Всього
1997 European Championships	1	1	2	
2003 European Championships			1	
2008 European Championships		1	1	
2009 European Championships	2	1	2	
2011 European Championships	4	2	3	
2013 European Championships	7		5	
2015 European Championships	3	2	4	
2017 European Championships	5	3	2	
2018 European Championships	3	2	3	
Всього:	25	12	23	60

Рис. 3. Досягнення паролімпійської команди з тенісу настільного на Чемпіонатах Європи.

Команда виступила на двох міжнародних турнірах у Словенії та Чехії. В Словенії Україна посіла перше місце в медальному заліку [6], здобувши 7 золотих та 1 срібну медаль. В Чехії збірна команда України підтвердити свою першість [7] та здобула 6,5 золотих та 1,5 срібну медалі.

Висновки. Аналіз спеціальної літератури доводить, що спортивні результати паролімпійської збірної команди України з тенісу настільного є достатньо вагомими, а в останні роки й стабільно високими. Воєнний стан негативно впливає на усі сфери життя. Спортсмени мають долати наступні проблеми: пошук безпечного місця для проживання та тренування; перебування поза домом, часто поза Україною; фінансові труднощі; психологічні труднощі тощо.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку вважаємо пошук адекватних шляхів у створенні сприятливих можливостей тренувального та змагального процесу спортсменів-паролімпійців під час воєнного стану.

Література:

1. Валерій Сушкевич (2017). Інтерв'ю. [Електр. видання]. Режим доступу : <https://naiu.org.ua/nychem-ne-huzhe-kak-ukrayntsy-staly-fenomenom-v-myrovom-sporte/>
2. Who Are The Major Players Of The Paralympics? Архив від 26.02.2021 на Wayback Machine, *New Disability*
3. Бріскін, Ю. Л. (2006). Спорт інвалідів у міжнародному олімпійському русі. Львів. 346 с. [Електр. видання]. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/7246/1/Спорт%20інвалідів.pdf>
4. Режим доступу: <https://www.ipptc.org>
5. Режим доступу: <http://stats.ipptc.org/profiles>
6. Режим доступу: <http://stats.ipptc.org/ru/tournaments/5348>
7. Режим доступу: <http://stats.ipptc.org/ru/tournaments/5352>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВИЛ ЗМАГАНЬ ТА ЕКІПРОВКИ ГРАВЦІВ У ВОЛЕЙБОЛІ НА СНІГУ

Мельник Аліна Юріївна¹
Стрельникова Євгенія Янівна²

¹Харківська державна академія фізичної культури

²Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Анотація. Розглянуто особливості правил змагань та екіпировки гравців у волейболі на снігу. В офіційних правилах зазначено, що цей новий різновид волейболу може стати популярним розважальним і рекреаційним видом спорту в багатьох країнах світу, що мають зимові курорти. У матчі грають дві команди, що складаються із трьох осіб. Допускається присутність у команді одного запасного гравця. Волейболісти грають у щільному одязі, можуть одягати рукавички та головні убори. Важливим елементом екіпировки є взуття, що забезпечує гарне зчеплення зі снігом. З цієї причини багато гравців використовують футбольні бутси з довгими шпильками.